1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ І СЛУЖБИ СВОЄМУ НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXX. Ч. 198. ДЖЕРЗІ СІТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 17-го ЖОВТНЯ 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 17, 1963 No. 198. VOL. LXX.

ДЕПАРТАМЕНТ СПРАВЕДЛИВОСТИ ТУРБУЄТЬСЯ СПРАВОЮ ГРОМАДЯНСЬКИХ ПРАВ

Вашингтон. — Головний прокуратор Роберт Ф. Кеннеді 15-го жовтня в Палатній Правничій Комісії закликав представників обидвох партій відкинути всякі партійні упередження та старатися якнайскорше ухвалити закон про охорону громадянських прав. Головний прокуратор пішов перед цю Комісію на те, щоб рятувати законопроєкт про громадянські права, бо Палатна Правнича Підкомісія схвалила такий проєкт, який не має вигляду на те, що його могла б схвалити Палатна Правнича Комісія, а також повна Палата. Підкомісія занадто злібералізувала урядовий проєкт, але ці зміни виходять не в користь цілої справи, бо відштовхують від проєкту деяких республіканців, які погоджуються на програму громадянських прав, але поміркованішу від тієї, яку схвалила Підкомісія. Промова головного прокуратора мала корисний вплив на деяких республіканців. І так ліберальний республіканець із Ню Йорку конгресмен Джан В. Ліндсей заявив, що добре зробив головний прокуратор, що прийшов обороняти громадянську програму. Корисною назвав промову Роберта Кеннеді інший республіканський член Правничої Комісії — конгресмен Вілліям МекКолоч із Огайо. Але все ще не є відомо, чи Комісія знайде більшість на те, щоб рушити цей законопроєкт із мертвого пункту, бо вже два тижні ведеться дискусія, яка виявляє партійні упередження. Дальша доля цього законопроєкту залежатиме від становища ліберальних демократів, яких очолює голова Комісії конгресмен із Ню Йорку Еменюел Селлер. Коли вони погодяться дещо попустити з тих змін, які пороблені в підкомісії, тоді можна сподіватися, що урядовий проєкт підтримають ліберальні республіканці. Селлер назвав промову головного прокуратора конструктивною. Роберт Кеннеді сказав, що кожний день, що відкладається вирішення цієї проблеми, погіршує становище, бо загострюється ситуація і трагічна надія в те, що расову проблему можна буде розв'язати шляхом законодавства. Роберт Кеннеді зізнавати мав і у вівторок, бо він мусів дати відповіді на запити окремих членів Комісії.

Ґолдвотер обіцяє публічно з'ясувати свою плятформу

Вашингтон. — Колишній президент Двайт Д. Айзенгавер потвердив 15-го жовтня на республіканськім прийняттю в його пошану з приводу 73-річчя з дня його народження, що арізонський сенатор Беррі Голдвотер обіцяв йому під час зустрічі в Геттисбурґу, Па., що публічно з'ясує свою політичну плятформу, якщо рішиться кандидувати на президента в 1964-му році. Айзенгавер і Голдвотер обговорювали тоді вигляди на республіканську перемогу у виборах 1964-го року та вибору плятформи своєї партії. Айзенгавер повідомив тепер про ту розмову з Голдвотером, щоб розвіяти поширювані вістки про те, що колишній президент є проти кандидатури сен. Голдвотера. Айзенгавер сказав, що тепер він нікого не підтримує як кандидата на президентський пост, і що він є тієї думки, що повинна відбутися боротьба між можливими республіканськими кандидатами та плятформами, щоб нетральні виборці та невдоволені демократи могли вибирати між республіканськими претендентами на президента. Самі республіканці, казав Айзенгавер, не можуть вибрати президента, бо число зареєстрованих їх виборців є менше від демократичного числа.

Соренсен про президента Кеннеді

Вашингтон. — Окремий дорадник президента Кеннеді Теодор С. Соренсен в окремому пресовому інтерв'ю, що було передаване через радієві й телевізійні стації, сказав, що Президент дуже часто не є вдоволений, коли щось не може бути так швидко зроблене, як він собі цього бажає. Соренсен казав, що живемо тепер в такому світі, коли не всі надії можуть бути здійснені, а Кеннеді хоче найбільше доброго зробити під час свого короткого часу, що йому дано жити на важливій життьовій сцені. Соренсен назвав Президента „людиною настроїв". Він щойно опублікував книжку під заголовком „Оливна галузка чи стріли — рішення, що западають в Білому Домі". Автор обороняє Президента проти закиду нескликування ради членів кабінету, кажучи, що Кеннеді нараджується з одним або з двома членами свого кабінету, бо чому мав би бути присутній головний поштмайстер на нарадах в спрові В'єтнаму, або секретар оборони при вирішуванні ціни на бавовну. Президент здає собі справу з того, що він мас вирішувати проблеми і нести той тягар, який на нього накладає його високий уряд.

В АМЕРИЦІ

● Палатна Комісія Внутрішніх Справ прийняла законопроєкт, згідно з яким в найближчих роках мали б видати на відпочинкову програму в цілій країні коло одного більйона доларів. Федеральний уряд мав би видавати на цю ціль по 60 мільйонів дол. впродовж найближчих вісьмох років, а окремі стейти мали б витрачати на розбудову відпочинкових можливостей стільки саме.

● Радієві апарати типу „Лоран-с", якими послуговуються кораблі й літаки, щоб докладно визначити своє становище на воді або в повітрі, можуть бути достосовані до того, щоб вони могли виявляти атомові проби експлозії в повітрі, якщо вони відбудуться на висоті більшій, як 50 миль, і коли вони матимуть силу, принаймні одного мільйона вибухового матеріялу ТНТ.

● Конгресмен-республіканець із Каліфорнії Дж. Юнгер заявив, що нічим не можна оправдати пропозиції конгресменів збільшити собі річну платню з 22,500 дол. до 35,000 дол. Він каже, що платню збільшується коли зростає продукція робітників, а цього року Конгрес не може похвалитися успіхами своєї праці, і треба б ще зменшити, а не збільшити заробітну платню конгресменів.

● Колишній голова Республіканського Крайового Комітету Мід Алкорн із Коннектикату заявив нюйоркському губернаторові Нелсонові А. Рокефеллерові, що він не може очолити виборчої кампанії, веденої в цілі, щоб Рокефеллер був кандидатом на президента в 1964-му році. Алкорн мав відмовитися тому, що інші визначні республіканці не виявили охоти підтримувати Рокефеллера.

● В місті Абердін, Південна Дакота, 14-го жовтня відбулися церемонії у зв'язку з тим, що славні п'ятерята родини Мері та Андрю Фішерів відзначали один місяць свого життя. В урочистому вітанні батьків взяли участь коло 50,000 осіб, в тому 24,000 місцевих мешканців. Вершком паради була передача місцевим римокатолицьким священиком о. П. С. Канвеєм п'ятьох медалів для дітей-п'ятерят від Папи Павла VI. Такі медалі дає Папа дітям, коли їм передає своє апостольське благословення.

Українські Владики та інші Отці Собору в поході до базиліки св. Петра в Римі під час Вселенського Собору. Третій зліва — первоієрарх Української Католицької Церкви в ЗДА ВПреосв. Митрополит Амвросій Сенишин, а дальше: ВПреосв. Гавриїл Букатко з Загребу, Преосв. Ніль Саварин з Едмонтону, ВПреосв. Іван Бучко з Риму, Преосв. Іван Прашко з Австралії та Преосв. Ісидор Борецький з Торонта.

Американці в таємниці перед большевиками в 1947 році перевезли мощі св. Йосафата з Відня до Риму

Мюнхен. — Місцевий український тижневик „Християнський Голос" в числі з 8-го вересня ц.р. подав таку інтересну вістку:

„Вінер Кірхенблятт" (Віденський церковний листок) в одному з останніх чисел подав сензаційні інформації про обставини, серед яких у 1947 р. з катакомб віденської катедри св. Стефана забрано мощі св. Йосафата і сховано в безпечне місце. Коли в 1945 р. совєти прийшли до Відня, заіснувала велика небезпека, що вони заберуть мощі унійного Святого. „В.К." подає, що Кардинал Інніцер і військові капеляни американської армії Ньювер у розмові вирішили, щоб спробувати, не збуджуючи підозріння совєтів, забрати домовину з мощами з Відня і перевезти до Риму. „Вчасним ранком, звідомляє „Кірхенблятт", приїхало вантажне авто перед північну вежу катедри; з великим поспіхом поладено дерев'яну скриню з мощами св. Йосафата, а на скриню насипано вугілля. Цим способом удалося переїхати через демаркаційну лінію і прибути до Зальцбургу. Звідтам спеціяльним літаком командуючого генерала Кларка — це одне з найдивніших і найбільш незвичайних військових доручень, які будь-коли були виконані — англійський військовий капелян Гібсон привіз мощі до Риму і з того часу вони там перебувають. Спершу думали їх дати знову до Відня, але можливо їх оставлять у соборі св. Петра.

Нюйоркський щоденник „Дейлі Міррор" перестав виходити, хоч мав 800,000 тиражу

Ню Йорк. — Нюйоркський щоденник „Дейлі Міррор" з датою 16-го жовтня перестав виходити, бо пресовий концерн Герста заявив, що ця газета не виплачується, хоч має 800,000 тиражу. Цю газету економічно підрізав страйк, який тривав 4 місяці і закінчився 1-го квітня ц. р. „Дейлі Міррор" почав появлятися 39 років тому в 1924 році як конкурент іншого нюйоркського щоденника „Дейлі Ньюз", який має найбільший тираж в цілій країні, по два мільйони денно, і по три мільйони в неділі. „Дейлі Міррор" друкував щодня по 800,000 примірників, а в неділі по-більше, як одному мільйонові, але не міг встоятися, бо не мав доволі оголошень. Представник видавництва сказав, що оголошення забирав його конкурент „Дейлі Ньюз", який тепер перебере і дещо з майна „Дейлі Міррора". На початку цього віку було в Ню Йорку 16 щоденників, а тепер тільки 6.

Нюйоркська округа УНСоюзу відбула наради в справі імпрези в 70-річчя „Свободи"

Ню Йорк. — В п'ятницю 11 жовтня тут у приміщенні Народного Дому відбулися окружні збори представників Відділів УНСоюзу з Ню Йорку і околиці, які віддали найбільше уваги детальному обговоренню ювілейного свята з нагоди сімдесятиріччя „Свободи", що заплановано на суботу, 7-го грудня 1963 року. Обговорено програму свята, в якому візьмуть активну участь редактори „Свободи" та запрошені американські журналісти, як також передбачено цікаву мистецьку програму. Представники Відділів вже ведуть живу акцію для заціквлення цим замітним святом загалу своїх членів та якнайширших кіл місцевого громадянства. Від Екзекутиви УНСоюзу на зборах промовляв гол. предсідник Иосип Лисогір, який дав широкий огляд праці всього УНСоюзу, а зокрема його Екзекутиви. Особливими позиціями в досягненнях УНСоюзу за останній час є близьке закінчення друку англомовної Енциклопедії Українознавства, яка буде в розпродажу з початком листопада ц. р., передплату на яку, по зниженій ціні, приймається ще тільки до кінця жовтня ц. р. В дальшому він відмітив велике фінансове досягнення УНСоюзу, який вже в найближчих днях досягне 28 мільйонів долярів свого майна. Гол. секретар УНСоюзу Ярослав Падох дав огляд організаційної праці та досягнень нюйоркської округи на тлі досягнень всього УНСоюзу, підмічуючи радісний факт значного оживлення організаційної праці, яке, якщо вдержиться до кінця року, — принесе гарний кінцевий успіх цього року. На всіх 37 Відділів округи 12 Відділів вибилися особливо добрими успіхами, а саме Відділи чч. 194, 325, 204, 361, 267, 327, 293, 19, 8, 5, 130 і 158. Зате 10 Відділів, в тім деякі чималі, не придбали досі ніяких нових членів. В дискусії над організаційними справами забирали голос гол. радна М. Демидчук, б. гол. контролер П. Кучма, д-р В. Вишиваний, А. Копистянський та інші. Після організаційних справ обговорювано ювілейну імпрезу, плян якої з'ясували гол. радна М. Демидчук та В. Клозник, члени ювілейного комітету. В. Цюпа, секретар 325 Відділу, запросив присутніх на ювілейний бенкет свого Відділу з нагоди його 55-річчя, який відбудеться в Брукліні в неділю 27 жовтня ц. р. На зборах роздано на всі Відділи запрошення на ювілейний бенкет з нагоди 70-річчя „Свободи", після чого предсідник 204 Відділу Павло Марко цікаво оповідав про свої спостереження під час недавньої поїздки по Україні. Зборами проводив голова Округи адв. І. Флис, секретарював секретар В. Никифорук.

Аденауер вірить, що напевне прийде з'єднання Німеччини

Бонн. — 87-літній канцлер Західньої Німеччини Конрад Аденауер виголосив у вівторок 15 жовтня ц.р. на спеціяльно для цієї цілі скликаному засіданні німецького парляменту (Бундестагу) півгодинну промову, в якій заявив, що він гордий з німецького народу, як той впродовж короткого часу зумів двигнутись з упадку та відбудувати країну. Він вказав на головний успіх своєї 14-літньої політики — прийняття Західньої Німеччини як рівного партнера до західнього політичного світу. Говорячи про незавершені заходи в справі з'єднання Німеччини, Аденауер заявив, що він глибоко переконаний, що і ця ціль буде осягнена, якщо німці йтимуть до неї послідовно, вперто і терпеливо. За головний аргумент, чому прийде до з'єднання Німеччини, Аденауер подав її економічну могутність, з якою мусить рахуватися зовнішній світ. Аденауер дякував однаково членам уряду і своїй партії за співпрацю, як теж соціялістичній опозиції, яка — казав він — потрібна для контролювання уряду і висловлювання свого критицизму. Зрештою, Аденауер застерігся, що він не хоче, щоб його вважали в парляменті за „почесного гостя на власному політичному похороні" та що він „у потрібних моментах" буде подавати свій голос, дармащо він признав, що „хто забагато говорить, того голос не має вартости". Президент Бундестагу д-р Евген Герстенмаєр у 45-хвилинній розмові прославляв Аденауера, порівнюючи його до Бісмарка, та закликав наприкінці вшанувати Аденауера повстанням з місць. Аденауерові парлямент улаштував довготриваючу овацію, в якій брали участь також його політичні противники — соціялісти.

Расизм у Південній Африці стає центральною проблемою Об'єднаних Націй

Об'єднані Нації. — Хоч Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй прийняла резолюцію з гострим засудженням біло-расової політики уряду Гендрика Верверда в Південно-Африканському Союзі з вимогою, щоб той уряд звільнив усіх політичних в'язнів та припинив процеси проти тих, що виявили непослух расовим обмеженням, проте ця справа не полагоджена. Здаючи собі справу, що всі резолюції Об'єднаних Націй не мають реальної сили ані практичної вартости, міністер Танганьїки Шейх Амрі Абеді виступив на Генеральній Асамблеї в минулий понеділок 14 жовтня з гострою атакою проти ЗДА, Британії, Франції, Італії, Японії і Бельгії, як тих держав, які своїми торговельними взаєминами з Південно-африканським Союзом вможливлюють йому втримувати його економіку і тому є наче економічно-фінансовою базою для існування режиму Гендрика Верверда. Він закликав ЗДА, щоб вони подали від себе плян, як саме треба діяти, щоб рішуче й успішно вплинути на зміну тамошньої расової політики. Водночас він став в обороні комуністичного Китаю, якого Америка ніби не допускає до Об'єднаних Націй, хоч комуністичний Китай „не доконав ніякого злочину", та що водночас Америка не допускає до виключення з ОН Південної Африки, яка веде злочинну політику. Водночас генеральний секретар У Тант склав звіт, що уряд Південно-африканського Союзу знову відмовився повинуватись постановам ОН, ставши на давньому становищі, що Об'єднані Нації не мають права втручатися до внутрішньої політики членських держав. З Данії спеціяльно прилетів до Ню Йорку її закордонний міністер Пер Генкеруп для нарад з африканськими делегатами, щоб вони виготовили проєкт, як забезпечити права білих мешканців Південної Африки, стривожених за свою долю, коли б там прийшли до влади чорні автохтони.

Домініканська хунта оскаржує Америку у вмішуванні у внутрішні справи Республіки

Санто Домінґо. 15-го жовтня цивільна триособова хунта, яка очолює державну владу в Домініканській Республіці після перевороту, що стався 26-го вересня, коли військовики скинули президента Хуана Д. Боша, гостро протестує проти того, що американський шарже д'афер Спенсер Кінг пропонував хунті зрезиґнувати та передати владу як президентові Республіки колишньому президентові сенату Хуанові Казазновасові Гаррідо, який тепер скривається, як прихильник уряду Боша. Цивільна хунта вважає таку пропозицію американського дипломата за вмішування у внутрішні справи самостійної країни. Представник Державного Департаменту у Вашингтоні заперечує це, стверджуючи згідно з інформаціями Кінга, що він тільки повторив те, що ЗДА не визнають хунти, яка скинула законну владу. Представник Домініканської Республіки вніс в цій справі скаргу до Ради Організації Американських Держав.

Члени СВУ демонстрували під час прем'єри московського „Большого Балету"

Ню Йорк. — Минулого четверга, 10-го жовтня, тут у Медісон Сквер Гарден відбулася перша вистава московського „Большого Балету", на яку прибули також численні дипломати з Об'єднаних Націй, зокрема ті, що там репрезентують СССР та „союзні республіки" і сателітів. Вистава була заповіджена на год. 8:30 ввечері, а на годину раніше члени Спілки Визволення України, Асоціяції політичних в'язнів совєтських тюрем і концентраційних таборів та Селянської Партії почали роздавати при вході до залі летючки і карикатури, видані у 30-ту річницю великого голоду в Україні та проти московського народовбивства і колоніялізму. Інша група зайняла місця в самій залі та почала розкидати ці ж летючки під час того, як оркестра, відігравши американський національний гимн, почала грати совєтський гимн, створивши цим поважне замішання. Театральна поліція притримала п'ятьох учасників, що розкидали листівки, але довідавшись про ціль демонстрації та про зміст листівок, звільнила з-за прохання, щоб у майбутньому цього не робили. При вході до театру та в залі розкидано разом — як інформує СВУ — вісім тисяч листівок.

Українська хроніка

● Доповідь проф. Пантелеймона Ковалева відбудеться в суботу 19 жовтня ц.р. не в домі НТШ, як було подано в попередньому числі „Свободи", але в залі Українського Інституту Америки при 2 Іст 79 вулиці у Ню Йорку. Перша доповідь на тему „Лексичні запозичення у слов'янських мовах" відбудеться о год. 4-ій по пол., і друга доповідь, на тему „Звукові системи в слов'янських мовах" цього ж дня о год. 6-ій веч.

● Документальний фільм з життя українців у Німеччині буде висвітлений під час місцевого вечора в Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку в п'ятницю дня 18 жовтня ц.р. год. 8-ій веч. У фільмі будуть показані м. ін. сцени із сл. п. Іваном П. Багряним

ЗДА І ФРАНЦІЯ ПРИГОТОВЛЯЮТЬ СВОЮ АТОМОВУ СПІВПРАЦЮ

Париж. — Французький президент Шарль де Голь надіслав з початком цього місяця відповідь президентові Кеннеді на його листа, що його Кеннеді вислав був до де Голя після підписання атомового договору в Москві. Президент прозоро натякнув тоді де Голеві на можливість, що Америка постачатиме Франції такі інформації щодо продукції атомової зброї, які зроблять зайвими дальші самостійні французькі атомові детонації. Тоді де Голь відмовився від користування американськими інформаціями в заміну за підписання Францією атомового договору і заявив, що Франція ступатиме далі по шляху самостійного творення своєї атомової збройної сили. Франція дійсно поставила вже на оперативний рівень перших шість своїх суперсонічних бомбардувальників типу „Міраж ІУ" з атомовими бомбами. Однак фахівці звертають увагу, що коли Франція захоче приступити до так мовити другої стадії атомового озброєння, яке основане на водневій бомбі, то це коштувало б їй таких велетенських сум і тривало б так довго, що годі згори відкидати допоміжну в цій справі руку Америки. Ото ж французький міністер закордонних справ Моріс Кув де Мурвіль буцім - то заявив президентові Кеннеді і державному секретареві Раскові, що французький уряд радо перестудіював би докладно на письмі спрецизовані пропозиції Америки. Хоча де Голь — коментує преса — напевне не захоче викликати враження, що він завернув із проповідуваного ним шляху самостійного здобування власної французької атомової зброї, ні від кого незалежної, проте він буцім - то признав, що це недобре, щоб Франція й Америка суперничали в перетяганні на свою сторону Західньої Німеччини, бо таким чином Західня Німеччина могла б стати вирішним чинником західньої політики. Франція опрокидує американський плян надводної воєнної фльоти з різнонаціональними залогами та атомовими ракетами типу „Поляріс", вважаючи, що Америка помиляється, коли думає, що притягнення Західньої Німеччини до участи в цьому проєкті задовольнить назавжди німецькі атомові амбіції. В усіх цих справах мають відбутися американсько - французькі розмови. Вони будуть переведені вже в найближчих тижнях, а з початком нового року, мабуть в лютому, до Вашингтону приїде французький президент Шарль де Голь. На потребу зустрічі де Голя з Кеннеді найбільше наполягає французький міністер Кув де Мурвіль, який ніби дуже стурбований погіршенням французько - американських відносин.

Королева Єлисавета включилась у пошукування нового прем'єра Британії

Лондон. — Королева Єлисавета II, вернувшись з Шотляндії до Лондону, негайно почала наради над ситуацією, яка склалась з заявленням прем'єра Мекміллена свого рішення зректись прем'єрства з уваги на свій вік і здорров'я. Речник уряду заявив, що королева має право цікавитись всіма державними справами і що вона діє в рямах конституції і традиції. Тим часом лорд Ділгорн, що займає становище лорда-канцлера, конферував над створеною ситуацією з урядовим заступником прем'єра, Р. А. Батлером та разом із Реджиналдом Редмейном, речником уряду в парляменті, відвідав у шпиталі хворого прем'єра Мекміллена. У вівторок відбулось засідання ради міністрів, в якому брали участь всі чотири кандидати на прем'єра — названий Р. А. Батлер, канцлер скарбу Реджиналд Мавдлінг, міністер наукових справ лорд Гейлсгем і міністер закордонних справ лорд Гюм. Гадають, що під кінець цього тижня консервативні погодяться щодо нового прем'єра і партійного лідера та в наступному тижні Мекміллен вийшовши зі шпиталю, внесе на руки королеви формальну димісію і водночас запропонує їй свого наступника.

Альжир проголосив мобілізацію у війні проти Марокко

Альжир. — Альжирський президент Ахмед Бен Белла проголосив в минулий вівторок 15 жовтня мобілізацію всіх членів визвольної армії, що боролися проти Франції, щоб вони з'явились у військових бараках для включення у військові ряди для протиставлення марокканській агресії. Бен Белла виголосив полум'яну промову з того самого балькону центрального державного будинку в Альжирі, з якого промовляв був де Голь в часі французько - альжирської війни. Тисячі альжирських арабів кричали проти марокканського короля Гассана II. Бен Белла оскаржив Марокко у збройній агресії проти альжирської Сагари, при чому заявив, що 400 альжирських вояків встояли проти 4,000 марокканського війська, яке заатакувало дві прикордонні оселі. Вісті про марокканько - альжирські бої з Альжиру й Марокко одні одним суперечать, бо кожна сторона приписує собі перемогу. Західні коментатори вважають проголошення альжирської мобілізації за пропагандивно - політичний маневр, бо не вірять у велику війну за оселі, які не мають господарського ані військового значення для ніодної з тих двох країн. Бен Белла оскаржив американських пілотів, наче б вони перевозили марокканських вояків на фронт. З американського боку прийшло рішуче заперечення.

У СВІТІ

● Папа Павло VI прийняв на приватній авдієнції 100 жидівських діячів, зібраних у Римі на 4-денній конференції Американського Спільного Розподільного Комітету, який помагає кругло 300.000 жидам у 27 країнах. Папа підкреслив спільність християн і жидів у спільному визнаванні і почитуванні Старого Завіту та у спільній вірі в одного Бога. Рабін Герберт Фрідман з Ню Йорку відповів Папі у тому дусі, що завданням всіх людей доброї волі у світі є шукати джерел взаємного братерства.

● Пані Джекелін Кеннеді приїхала з Греції кораблем, що ним приплив до Марокко марокканський король Гассан II, до марокканського міста Маракешу. У тому самому дні, як вона причалила, відбувалася там парада з нагоди 40-го дня народин наступника престолу. Крім того, була погана коньюнктура для оглядин міста, бо воно було повне війська, що збиралося для маршу проти Альжиру. Наступного дня пані Кеннеді оглядала старовинний арабський міський базар.

● У Бейруті в Лівані американський університет нараховує тепер 3.000 студентів. — У столиці Конга Леопольдвілі мають відкрити третій університет. Найбільший тамошній університет Лованіюм є втримуваний бельгійськими Єзуїтами. Новий університет має бути протестантський, організований тамошніми американськими місіонарами. Покищо зголосились 250 студентів, з яких прийнято 50.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сити і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і mony orders вис тавляти на: "Svoboda"

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Людвіг Ергард

У Франції за монархії існував звичай, сповіщаючи про смерть короля, водночас зазначати тяглість наслідства й льояльність у відношенні до його наступника: „король помер — хай живе король". Конрад Аденауер відійшов із становища канцлера Західньої Німеччини на 87-му році життя, після 14-річного урядування, але зараз же після аналітичних коментарів на тему „доби Аденауера" та після прославлювання його, як другого після графа Отто Бісмарка, найбільшого державного мужа новітньої Німеччини, увага Німеччини і закордону звертається в сторону його наступника.

Людвіг Ергард, молодший від Аденауера на одно покоління, але також уже 64-літній професор економії, має в господарській відбудові Західньої Німеччини стільки ж заслуг, що їх Аденауер має в її політичному відродженні. Фізично й психічно вони різні. Кругловидий, сутулуватий, наставлений, як кожний господарник, радше на суто практичні справи, як на далекосяжні концепції, Людвіг Ергард напевне не буде „другим Аденауером", але він є самим собою, з власними поглядами, що їх нікому не підпорядковує і що їх вміє боронити й реалізувати. Саме тому між Ергардом і Аденауером віддавна бували дисонанси й конфлікти і саме тому Аденауер намагався не допустити Ергарда на канцлерський пост і поступився тільки перед об'єднаним фронтом партії й парляментарного клюбу християнських демократів, що підтримали Ергарда.

Ці розбіжності проявилися в ділянці внутрішньої політики у підході до техніки правління: коли Аденауер радий був оминати парлямент і правив авторитарно, наражаючись на закиди „диктатури", то Ергард є прихильником того колективного правління, яке характеристичне для парляментарно-демократичної системи. У закордонно-політичній царині Аденауер передусім за тісну співпрацю з Францією, і тому дав він де Голеві свою тиху згоду на недопущення Британії до Спільного Господарського Ринку і не виступав проти концепції де Голя щодо такої об'єднаної Европи, яка насправді гуртувалася б довкола осі Париж-Бонн і була „третьою силою" між ЗДА і СССР. Людвіг Ергард — як загально стверджують німецька преса і західні обсерватори — є рішучим прихильником членства Британії у Спільному Господарському Ринку і найтіснішої співпраці в першу чергу з Америкою. Тому, що в цьому теперішній міністер закордонних справ Шредер ближчий до Ергарда, як до Аденауера, в закордонній політиці Західньої Німеччини напевно дійде до звороту.

У відношенні до Совєтського Союзу існує повна одностайність в засадничій справі: щодо об'єднання Німеччини на базі загального голосування на всій її території. Тому, що практично це означало б ліквідацію Східньої Німеччини — Москва проти цього. Людвіг Ергард буцімто схиляється в сторону такої „гнучкої" політики, завдяки якій можна було б облегшити контакти між двома частинами Німеччини та скріпити їх господарські і культурні зв'язки, сподіваючись від цього радше посилення, як послаблення антисовєтських настроїв у Східній Німеччині. Щойно у практиці виявиться, чи взагалі можна буде вести супроти СССР і його східньонімецького сателіта іншу політику, як та, що її вів Аденауер. Зате можна припускати, що Аденауер, залишившись головою Християнсько - Демократичної партії і парляментарним послом, старатиметься активно впливати й надалі на політику уряду свого наступника. І на цьому ґрунті може прийти між ними до зударів, які завжди бувають тоді, коли йде про дві поважні індивідуальності.

Потрібно доказів

Кожна, навіть найбільш наявна й самозрозуміла для нас наша власна українська справа чи ідея матиме для зовнішнього світу тільки тоді досить переконливу силу, якщо буде вона піддержана відповідними доказами.

Цікава пригода трапилася під час недавньої Крайової Конференції в закордонних справах, яку в днях 7 і 8 жовтня ц. р. влаштував Державний Департамент для редакторів газет та радіових і телевізійних коментаторів. Конференція — як про це своєчасно інформовано — відбувалася на т. зв. „базі заднього пляну", отже, можна писати про те, що на тій конференції говорилось, але не можна відкликатись на те, хто і що говорив. Під час конференції, власне в приватних розмовах на влаштованому з тієї нагоди прийнятті, двом високим державним урядовцям поставлено той самий запит: чи існує можливість, що теперішню харчову кризу в Совєтському Союзі спричинили поневолені Москвою український, білоруський та інші не - російські народи, які добровільно не прикладали рук, щоб закріплювати владу свого гнобителя? Обидва урядовці на цей запит, скерований до кожного з них окремо, дали таку саму відповідь: можливо, що так є, але на це ми не маємо жадного доказу.

Цю їхню відповідь можна у відповідній мірі поширити на багато інших актуальних проблем української визвольної політики. Держави та державні керівники мусять мати переконливі докази на кожне твердження, поки можуть його прийняти за правду і поробити відповідні практичні висновки. Це стосується не тільки до українців, але й до політики взагалі.

Тим часом саме „доказова справа" у нас ще поважно недомагає. Коли мова про наше історичне минуле, ми щойно починаємо проломлювати перші численні барикади всякого роду невігластва, перекручень, а то й свідомої неправди, що нею загатили наші вороги доступ до української правди. Поважним доказом української вітальности й української зрілости можуть послужити різноманітні ділянки діяльности української еміґрації. Наша зорганізованість, наші скумульовані фінанси, наша жертвенність, наша творчість і відданість волелюбним ідеалам є пречистим доказом таких самих прикмет і всього українського народу.

При цьому на нас, українців у вільному світі і, зокрема, в Америці, припадає ще одне й чи не найважливіше завдання відповідно оформити давні і придбати нові докази змагання українського народу до волі і незалежности в сучасних обставинах. Ми знаємо і світ знає, що український нарід хоче бути вільним і незалежним, що він за ці свої ідеали в різних умовинах різними засобами бореться. Але ворог своїм величезним окупаційним апаратом, своїми потужними засобами і всілякими хитрощами намагається закрити ці факти, знівечити докази українських змагань. Очевидно, не нам в Америці чи в іншій вільній країні радити нашому поневоленому народові на рідній землі, як і якими засобами боротися за свою волю й незалежність. Але нашим обов'язком є за цими змаганнями найуважніше слідкувати і про них інформувати світ, підтримуючи наші інформації наявними доказами.

Ці наші завдання ми могли б виконувати з багато більшим успіхом, якби свою зорганізованістю й жертвенністю давали нашій *політичній централі*, Українському Конґресовому Комітетові Америки, відповідні фонди, щоб він міг акцію поширювання правди про Україну продовжувати та поглиблювати саме під кутом тих доказів українських змагань, що їх вимагає від нас світ.

Ярослав Падох

ЗОБОВ'ЯЗУЮЧИЙ ЮВІЛЕЙ

За декілька днів відбудуться VII загальні збори Злученого Українського Американського Допомогового Комітету. Збори збігаються з 20-річчям цієї, дуже заслуженої установи, яка добре записалася в історії української американської громади. Навіть поміж найстаршими й найбільше заслуженими установами нашої еміґраційної громади немає багато таких, які щодо заслуг могли б конкурувати із ЗУАДК. Подумати тільки, що він допоміг кругло 60.000 наших земляків вирватися з нужденних таборових бараків, перенестися до цієї й інших вільних країн, де після років безділля можна було знову взяти свою долю й долю родини у власні руки, як теж переїхати сюди вже після рр. 1948/50, з Европи й інших країн.

Різними бувають ювілеї. Веселими й сумними, активно-надійними й резиґнаційно-споминальними. Бо установи, як і люди, що їх творять і для яких вони існують, можуть повільніше чи скоріше старітися і можуть, без уваги на вік, зберігати свіжість думки й активність чину. Надбання самі по собі ще не вирішують характеру ювілею. Можна мати великі набутки, непроминальні заслуги, але водночас віджити своє життя чи своє призначення.

Яким буде ювілей ЗУАДК? Чи ювілят займеться тільки гарними споминами по великім, прогомонілім минулім і обмежиться ствердженням своїх безсумнівно великих здобутків та заслуг, чи звернеться лицем до нової дійсности й до нових завдань?

Відповідь на це питання дасть недалека майбутність. Вона залежатиме від далекозорости учасників ювілейних зборів, зокрема теперішніх та майбутніх керманичів ЗУАДК. У не меншій мірі вона залежатиме від далекозорости всієї української заморської громади та її вміння відрізнити тимчасове від тривалого, мале від великого, актуальне від пережитого. Гратиме тут ролю також жертвенність громади, але ця жертвенність, як потверджують щоденні приклади, прямо залежить від потреби, на яку її викликають та усвідомлення тієї потреби.

Спостережливі обсерватори, а що й казати про учасників нашого громадського життя в Америці, знають, що в нас немає недороду на громадські установи, і тому з полегшею приймають вістки про ліквідацію чи самоліквідацію деяких непотрібних організацій. Але вони водночас знають вагу таких організацій, як ЗУАДК, і то передусім з уваги на їх ще не виконану місію й не вичерпані можливості праці.

ЗУАДК — це єдина на всій території поселення української еміґрації наша допомогова організація, визнана урядовими чинниками ЗДА й міжнародними установами з усіми консеквенціями такого рідкого в житті недержавного народу визнання. Ще й сьогодні представники ЗУАДК, як рівні з рівними, беруть участь в акціях на міжнародному ґрунті з представниками державних націй. Це одна з дуже нечисленних авторизованих допоміжних організацій у ЗДА. Втратити цей цінний привілей — і до того в обличчі постійно актуальних можливостей міжнародних змін — було б каригідним марнотратством. Ми занадто бідні на такі міжнародні зв'язки, щоб дозволити собі на таку розтратність. Хто з нас із легким серцем допустив би ліквідацію понадсорокалітнього Українського Вільного Університету, хоч число його професури непомірно змаліло, а про студентство нічого й говорити? А все ж цей бідний, скорчений Університет має вільний доступ до найбільших університетських середовищ і, користаючи з цього, нерідко посилає, в міру засобів, своїх представників на міжнародні з'їзди, де вони пригадують ученим, а з ними й народам світу, українську науку й українське не задавнене право на свободу й державність.

Та на цьому не вичерпується сучасне значення ЗУАДК. Було б трудно навіть заслуженій організації жити виключно сподіваннями на нову велику нагоду й закликати свою громаду до пожертв на вдержання установи, яка може колись буде їй потрібною. Ні, під цю пору є ще важливі завдання, які виконує ЗУАДК, і далеко ще до їх закінчення. Про ці завдання писав недавно переконливо директор Европейського Представництва ЗУАДК Михайло Рудко. Він, як пристало на активну людину, коротко спинився на історії ЗУАДК та його імпонуючих успіхах в минулому, зате докладніше описав ще досі незаступну працю, яку виконує ЗУАДК в Европі, і перелічив великі завдання, які стоять перед ним, а які годі виконати із-за браку фондів.

Відсилаю шановних читачів до статті М. Рудка, надрукованої в дев'ятьох підвалах „Свободи" в часі між 22 червня і 9 липня ц. р. Тут варто пригадати факт, який він подав, а саме, що Европейське Представництво ЗУАДК могло б одержувати від міжнародної допомогової установи, ЮСЕП, кількадесят тисяч долярів річно для допомоги нашим землякам у світі, передусім тим, яким доля ще не дозволила визволитися з вавилонського полону втікацьких таборів та бідняцьких притулків, але цієї нагоди Представництво не використало з нашої ж власної вини, бо ми не могли доказати, що матимемо також власні фонди бодай у скромній сумі 3,000 долярів на шість місяців.

Допомога потребуючим в Европі, головно в Німеччині й Австрії, яких там є бодай сім з половиною тисяч, матеріяльна і правна допомога нашим в'язням, покаліченим по концентраційних таборах, які зі змарнованим здоров'ям і важко пробиваються крізь тяжке життя в цім,, як і в інших краях; допомога в дальшому переселенні наших братів з різних країв, передусім з країв Південної Америки, де їх життя інколи не менше загрожене, як колись було в европейських таборах під час репатріяції; врешті зорганізована допомога нашим землякам тут, в цім незрівнянно багатім краю, де з причини браку опіки і інших численних причин також є люди, які живуть в голоді й нужді. — це все такі великі й водночас такі конечні ділянки нашої суспільної праці, що на них ніхто з нас не сміє замкнути очей.

Тим часом ці царини суспільної праці лежать майже вповні облогом. Коли поодинокі організації, як „Самопоміч", Союз Українок, Пласт та інші, і стараються злагіднити це людське горе, то це — спорадична акція, яка здебільшого доходить не до тих, що найбільше потребують допомоги. Тут треба великої акції, великої організації і, що важніше, тут треба організації, яка б могла зосередити всі часткові намагання в ділянці допомоги.

Двадцять років існування ЗУАДК з усім його досвідом, зв'язками, а то й до деякої міри апаратом, тут і за кордоном, визначають його, власне його, до цієї великої служби несення допомоги найбільш потребуючій і найбільш безрадній частині своєї громади. Хто інший може піднятися такого завдання?

Обабіч океану лежить незораний переліг української харитативної служби. Протинають його, як у пралісі, вузькі стежки, протоптані раннім ЗУАДК. Але стежки ті заростають і по них рідко ступає українська самаритянська нога. Відновити ті стежки, поширити їх і прокласти нові, тривалі, це, сміливо можна сказати, велике й захоплююче завдання для нашого ювілята - ЗУАДКомітету.

Чи рішиться ЗУАДК на новий, може ще більш грандіозний, як перший, етап свого існування? Чи присутні на ювілейних зборах делеґати наших найповажніших й найбагатіших установ усвідомлять величезні потреби, які стоять перед нами й які ніхто без нас не заспокоїть? Чи схвалять вони новий маршрут для нашого ювілята й підшукають для цього відповідні засоби, людські й матеріяльні? Чи пригадаються під час ювілею гарні й розумні слова поетки з-над Дніпра про те, що від нічого іншого, тільки від наших власних зіниць залежить наш світ і наша роля в ньому; в широких зіницях відбивається епоха, в примружених — збіговисько дрібниць.

Заслужений ювілей двадцятирічного ЗУАДКомітету повинен стати початком нового етапу праці і нових, не менших за колишні, успіхів. Якщо він ним стане, тоді, хоч і як обтяжене безчисленними обов'язками й жертвами, громадянство відгукнеться на заклики ЗУАДК так, як це було в минулому. Бо в усіх часах і в усіх обставинах громадська жертвенність вимірюється міркою мети і її усвідомлення.

П. А.

ПРОЩАЛЬНІ ПРОМОВИ АДЕНАУЕРА

Мюнхен (П. А.). — 14-го жовтня старий канцлер Німецької Федеративної Республіки Конрад Аденауер залишив пост голови уряду і відтепер буде в парляменті звичайним послом. В різних містах Німеччини громадські, наукові, мистецькі й політичні організації влаштували зібрання на пошану довголітнього „бундесканцлера". Минулого тижня відбулися в Мюнхені сходини Християнсько - Соціяльної Унії з участю Аденауера. Партія, що стоїть у Західній Німеччині при владі, має два відділи: один, в північних країнах республіки, зветься Християнсько - Демократич Унія, а другий, південний, в Баварії має назву Християнсько - Соціяльна Унія. Баварці обстоюють свою автономію в федеративній республіці і мають свій відділ у загальнодержавній партії.

Як відомо, Аденауер пішов на „відпочинок" не цілком з власної волі. Фізично й душевно він ще не належить до „старого заліза". Але з ним сталося подібне, що свого часу мусів переходити канцлер Бісмарк: довгий час його урядування і його похилий вік викликали щораз більше бажання зміни. Бісмарка, проти його бажання, звільнив молодий кайзер Вільгельм. Проти Аденауера виступили опозиція в його власній партії і мала, але жвава, Вільна Демократична партія, якій мусів Аденауер дати обітницю, що зречеться влади восени 1963 року.

Як на інших зібраннях у пошану канцлера Західньої Німеччини, так і в Мюнхені, Аденауер давав свої поради в справах дальшої німецької політики. Справи господарські Аденауер лишав на боці. Він знає, що його наступником на чолі уряду буде досвідчений економіст Людвіг Ергард, творець „господарського чуда" в Федеральній республіці. Аденауер у своїх промовах спинявся головним чином на проблемах міжнародної політики, і деякі його твердження викликали в Німеччині і поза нею різну оцінку. Аденауер у промовах підкреслив свою непохитну вірність договорові з Францією генерала де Голя, досить холодно оцінив політику американського Уряду супроти Москви і висловив недовір'я до політики Британії, яку зараховує до „напівприятелів". Ці слова виявляють, що де Голь у своєму рішенні не пустити Британію до Спільного Европейського Ринку — мав тиху згоду Аденауера.

В мюнхенській промові Аденауер заявив, що перед народами західнього світу „стоять тяжкі роки": президентські вибори в ЗДА, парляментарні вибори в Британії і вибори до парляменту в Німецькій Федеративній республіці. В міжнародній політиці, у відносинах між вільним Заходом і диктаторським Сходом — Аденауер закликав до великої обережности: „Тільки найдурніші телята вибирають самі своїх різників", — казав Аденауер, натякаючи на перебільшені надії на мирне співжиття з Совєтами.

Аденауер, як і деякі інші німецькі політики, побоюється, що мирне „співжиття" Заходу із Сходом може бути здійснене коштом Німеччини: припечатанням існуючого поділу німецької території і Берліну. Навіть до заходів Москви закупити пшеницю на Заході, Аденауер ставиться негативно.

Ці й подібні зауваження Аденауера не знаходять широкого признання. Виступи Аденауера внесли дисонанс, який буде зліквідований щойно після створення нового уряду на чолі з Ергардом.

ГОЛОС ЧИТАЧА

До історії ЗУАДК

У зв'язку з першою частиною статті п. О. Тарнавського про ЗУАДК, яка появилась у фейлетоні в 191 числі „Свободи", дозволю собі пригадати такі фактичні дані:

Генеза Українського Американського Допомогового Комітету така, що постав він внаслідку передумови Федерального Уряду у Вашинґтоні, що можна буде дістати дозвіл (лайсенс) тільки для одного окремого допомогового Комітету. Тим часом зголосились по такий дозвіл дві українські організації — Український Воєнний Допомоговий Комітет в Мишиґені і Український Допомоговий Комітет у Філядельфії.

Перший із названих постав був у квітні 1943 року внаслідку заходів Федерації українців у стейті Мишиґен, — останній внаслідку резолюції, прийнятої на Другому Конґресі Українців, що відбувся у Філядельфії 22 січня 1944 р. з ініціятиви названої мишиґенської Федерації. На тому Другому Конґресі Українців були виголошені дві доповіді в справі допомоги українським жертвам війни — першу виголосив українською мовою пок. д-р Лонгин Цегельський, другу, англійською мовою, — Іван Панчук, голова існуючого вже Українського Воєнного Допомогового Комітету в стейті Мишиґен. В своїй доповіді я стверджував таке:

Американські українці причинились вже щедро до різних загальних американських фондів. Тепер настав час, щоб американські українці дістали змогу задовольнити свій гін до харитативної служби — несення допомоги власним землякам почерез океан, які потерпіли від війни. Ми повинні мати для цього законну змогу, таку, як її мають американські поляки, росіяни, чи чехи. Розмірно легко створити воєнну допомогову організацію на національній базі, але дуже трудно зробити її такою, щоб вона успішно могла відповісти її завданням, і тому для цього треба об'єднаних зусиль.

Філядельфійський Комітет, який постав в червні 1944 року, погодився остаточно на зміну назви в жовтні 1944 і таким чином саме й постав „Злучений" Комітет. Мишиґенський Комітет з'єднався з філядельфійським в один ЗУАДК, з д-ром Володимиром Ґаланом, як головою і Іваном Панчуком, як заступником голови.

Іван Панчук

● Британська т. зв. Цукроварна Рада рішила протидіяти раптовій звишці цін на цукор, яку передбачується у зв'язку з катастрофальними наслідками гураґану „Флора" для цьогорічної продукції цукру на Кубі. Уряд призначив державні субвенції для британських рафінерій цукру.

Західня Німеччина думає про дипломатичні взаємини з Ізраїлем

Бонн. — Д-р Евґен Герстенмаєр, президент долішньої палати західньо - німецького парляменту — Бундестаґу — промовляв у Кельні на відкритті виставки, що вказувала на 2.000-ну історію рейнських жидів, і в тій своїй промові рекомендував нав'язання з Ізраїлем нормальних дипломатичних взаємин. Він заявив, що це крайня пора для нормалізації німецько-ізраїльських відносин. На цій підставі коментатори приходять до висновку, що в західньонімецькому уряді відновлено наради над офіційним визнанням Ізраїлю та обміном із ним дипломатичних репрезентацій. До цього часу Західня Німеччина не робила цього й обмежувалась до торговельних взаємин з уваги на арабський світ. Західня Німеччина лякається, що коли вона визнає Ізраїль, то арабські країни негайно визнають Східню Німеччину. Західня Німеччина має добрі зв'язки однаково з Ізраїлем, якому вона виплатила великі суми титулом відшкодування за нацистські злочини, що помогло Ізраїлеві до господарської відбудови, як і з арабськими країнами, куди спрямований експорт автомобілевого і важкого промислу. На згаданій жидівській виставці є 2,200 експонатів, випозичених від 15 різних країн. Вони стосуються спеціяльно історії жидів від швайцарського кордону аж по кордон Голляндії.

Пейпінґ добивається примирення з Індією

Ню Делі. — Комуно-китайський прем'єр Чу Ен-лай, у розмові з директором британської пресової агенції Рортера Джералдом Лонґом заявив, що він в кожній хвилині готов приїхати до столиці Індії, Ню Делі, щоб там у безпосередніх переговорах з індійськими керівниками дійти до порозуміння в справі устійнення державного кордону. Дізнавшись про це в Індії, індійський уряд відкинув цю пропозицію, ствердивши, що це не вперше Чу Ен-лай пробує обійти і знехтувати посередницьку пропозицію шістьох азійсько - африканських держав з минулого року, яку прийняла Індія. Індія пропонує теж передати свій кордонний спір з Китаєм Міжнародному Трибуналові в Гаазі, на що не погоджується комуністичний Китай. Зрештою, Чу Ен-лай, запевняючи британського журналіста про свою прихильність до „співіснування" та „примирливість" у відношенні „до всіх сусідів і всього світу", лаявся проти Америки, яка ніби веде „агресивну протикитайську політику". Конкретно, Чу Ен-лай закинув З'єдиненим Державам, що вони „окупували" Тайвань (Формозу), яку китайські комуністи вважають за частину своєї держави. Очевидно, Чу Ен-лай таврував теж американську політику у В'єтнамі та на терені Об'єднаних Націй.

о. Роман Ганас

ПРОЩАЙТЕ, КВІТИ!

Завжди тоді, коли зближається осінь, сумує не лише природа, але й людські душі сповнюються смутком за зникаючою красою природи, за теплим промінням сонця, за веселим співом птахів. Тоді маліють дні, і довгі ночі з своїх кутків пригадують усім, що осінь приходить щороку не лише в житті природи, але не минає вона і людського життя.

Багато є людей, які люблять осінь, її спокій, її красу в змінливих барвах листя дерев, в ясних, тихих вечорах, осяяних повнею місяця та сяйвом зір, як відблисків величного Божого творення, що так глибоко проникають в душі і кличуть їх до застанови.

Та спокійна осіння природа, ті безлисті ліси, ті безквітні городи чи ті вкриті стернею поля, вони щасливіші за людей, бо для них по холодній зимі прийде знову тепла весна і збудить їх до життя. А людям даровано тільки одну весну, одне літо, одну осінь і по осені одну зиму — вічність.

Осінь у житті природи — це сповнення волі Бога рости, квітнути, приносити плоди і завмирати на зиму. Осінь у житті людей — це велика нагода по радісній весні - молодості, по теплому середнього віку літі, поглянути на перейдену дорогу, не обманюючи себе, не втікаючи від правди, що життя людське не вічне, але що всім, багатим і бідним, старим і молодим, великим і малим, треба по осені життя вступити в браму невідомої вічности, де кінчиться подорож по землі. Бо такий Богом даний закон для всіх людей.

Як радісно приймати повноту плодів благословенної осени, так радісно зустрічати осінь життя, повного добрих діл та совісно сповнених обов'язків.

Як великий та красний Господь, так велика та красна, створена Ним природа. Кормителька мати — земля не лише обдаровує щороку людей хлібом, яриною, овочами чи м'ясом, потрібними для прожитку тіла, але добра мати - земля не забуває й про людські душі, вкриваючи себе від ранньої весни крізь літо до пізньої осени рясною різнородних квітів, тих Божих перлин, які милими запахами та чудовими красками листочків пестять людські очі, кажуть їм всміхатися до життя і в горі не падати духом, а жити надією та любов'ю, символом яких є квіти.

Тому люди люблять квіти. І тому, коли зближається зима, яка несе квітам завмерлий спочинок, любителі квітів прикрашають ними теплі кімнати своїх хат, де вони зеленіють, квітнуть та пахнуть на радість усіх, хто любить їх, хто любить життя та людей.

Наш український народ дуже любить квіти, люблять їх наші матері, наші жінки та дівчата. Врожайна українська земля, наш прекрасний клімат сотками родів вирощують незчисленні роди квітів, які своєю красою, своїми чарами вплелися глибоко в життя нашого народу, стали надхненням для наших поетів. Деякі роди квітів стали символами, зв'язаними з життям нашого народу, з його долею, доброю чи злою.

Доброта і висока культура нашого народу, ніжність жіночих сердець проявляються всюди там, де наші церкви, наші хати, наші городи та могили наших рідних і близьких прикрашені квітами, як символами вічної любови до Бога і людей. Наші квіти стали складниками нашого мистецтва, стали взорами й окрасами наших народних строїв, наших красунь - дівчат, наших хлопців - соколів у вишиваних сорочках квітів блавату — стали взорами рушників, якими добрі руки наших побожних жінок оздоблюють ікони святих у церквах чи в хатах, передовсім ікону Матері Божої.

Наш безсмертний Тарас Шевченко у своїх золотих творах, описуючи долю нашого народу, визначні події з нашої історії та наших великих людей, часто зв'язує їх з певного роду квітами, як невідступними приятелями їх життя. Оспівуючи найбільшу трагедію нашого народу тодішніх часів, нещасну долю дівчат - покриток, Шевченко називає їх лілеями, тими символами невинного життя, кинутого кривдою злих людей на поневіряння гіркої долі.

Квіт червоної калини — це в Шевченка квіт слави, що процвітає на могилах козаків героїв, квіт зеленої рути — символ нещасної любови, дівочі сльози, пролляті по зраді судженого.

Наші рожі, наші мальви, наші братчики чи айстри — це перли наших городів коло хат, наш зелений барвінок — це щастя дівочих весільних вінків, наші пільні маки чи блавати, розкинені по ланах золотої пшениці — це радість і сила для перемучених у жнива женців.

Прощайте, любі квіти, як зорі ясні, як сонце красні, прощайте і там на рідній нашій безталанній землиці, і тут на добрій для нас чужині, перед приходом зими.

Прикрийте, любі квіти, своїми ніжними спадаючими пелюстками землю - матір перед морозами, перед холодними вітрами, а як прийде знову тепла весна і збудить вас, тоді ростіть, квіточки, райські діточки, ростіть весною, розвиньтесь красою (Шашкевич) та веселіть там далеко за морями нашу сумну Україну. А нам тут, поза Україною, розбивайте тугу, вливайте надію, пестіть наші очі, як діти маленькі, квіти ви красненькі.

ДОПОМОЖІТЬ ВДЕРЖАТИ І РОЗБУДУВАТИ ДЛЯ НАШОЇ ДІТВОРИ РІДНУ „ВЕСЕЛКУ"! ПОШЛІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ І ПОЖЕРТВУ НА ЇЇ ФОНД!

Пам'яті Меланії Витвицької

Пишу ці рядки під тягарем великого жалю і смутку: не стало в живих усім нам дорогої Пані Меланії Витвицької! Згасло щастя й сонце мого дорогого Друга молодечих літ, достойного президента Української Народної Республіки в екзилі, Степана Витвицького, відійшла навіки мати одинака-сина Ігоря й бабуня Андрійка й Марійки Витвицьких, перестало бити добряче серце тети-опікунки пригорнутого ще в сирітському дитинстві сестрінка Юрка Коссака, відійшла від нас найніжніша приятелька й опікунка родин Чапельських, Трешневських, Шмериковських, Чубатих, Нижанковських, Пацлавських, Ясеницьких і багато-багато інших родин та окремих осіб, які мали щастя пізнати ласку її доброти.

Меланія зі Стельмахових Витвицька походила з добре заслуженої української родини, спорідненої або посвояченої з родинами Миговичів, Стельмахових, Коссаків, Дригиничів, Шмериковських і Струтинських. Покінчивши державний учительський семінар у Львові 1907 року, йде під тодішнім загальним кличем української молоді між народні низи, стаючи народною вчителькою в селі Хильчиці на Золочівщині, щоб там ширити освіту й любов до всього рідного. В липні 1910 року виходить заміж за д-ра Степана Витвицького, якого пізнала ще перед кількома роками у Львові, як відомого уже серед академічної молоді діяча. З ним переїздить Покійна до Дрогобича, де він спершу є заступником, опісля ж самостійним адвокатом аж до вибуху другої світової війни. В роках 1914 до 1915 бл. п. Меланія, якої муж пішов до війська, в тодішніх умовинах харчових обмежень та одягових турбот самовідречено присвячується плеканню та вихованню своїх маленьких хлопчиків. В часі наших визвольних змагань 1918-1919 рр., коли д-р Степан Витвицький стає членом Уряду й опісля міністром закордонних справ ЗУНР, бл. п. Меланія по самаританськи відвідувала ранених у дрогобицьких шпиталях та при допомозі пок. о. В. Кункевича займалась збірками на різдв'яний чи великодній дар для нашого фронтового війська. Коли ж після воєнної програ наші надії звернулись у бік Мирової Конференції у Парижі, де справу ЗУНР репрезентував її чоловік, Покійна лишає своїх хлопчиків під опікою своїх приятелів та їде до Парижа, щоб у тих вирішальних днях бути при боці чоловіка. Звідтам товаришить чоловікові у поїздці до Лондону, звідки вертається до дітей до Дрогобича, куди — аж у 1925 році — вертається також д-р Степан Витвицький.

Від того моменту, коли муж Покійної, перемінявши дипломатичну теку на леміш народного діяча, дослівно щодень, а часто й уніч об'їздив довколишні читальні та кооперативи, скликував збори й переводив організацію повіту, — Покійна відновила свою громадську працю, обіймаючи паралельно з мужем відповідальну працю у всіх доступних жіноцтву ділянках громадського життя. Не було одної філантропійної, культурно-просвітної, шкільної чи політичної установи, якій Покійна не віддалась би всеціло.

Настав час безоглядного польського терору й реакції українського підпілля. Заповнилися українцями в'язниці. Тоді то заблистіла мужна й невгнута постава бл. п. Меланії в Комітеті опіки над політичними в'язнями. Дрогобич мав, як відомо, найбільший в Галичині будинок тяжкої в'язниці, в котрій каралися не тільки арештанти, що були у слідстві, але також засуджені польськими судами на довгі роки ув'язнення. Щоби засобити тих нещасливців харчем, біллям і взуттям, чи підтримати їх на дусі, Покійна мусіла нераз годинами дожидати дозволу прокуратури й поліції на відвідини політичних в'язнів. І хоч Покійниці прийшлося нераз вислухати терпкі слова, — то одначе повна гідности й ніжности постава бл. п. Меланії будила пошану противника. Багато колишніх в'язнів-студентів та й інших молодих студентів зазнало від Покійної доказів помочі й опіки в Комітеті опіки над студіюючою молоддю. Всюди, де треба було помагати, була першою Покійниця. Так було в Комітеті опіки над Інвалідами, в Українській Захоронці, у Філії Просвіти та її розгалуженнях, в Рідній Школі (чотири народні школи й гімназія), в Семінарі СС. Василіянок, у численних імпрезах шкільних дітей, в Союзі Кооперативів, Сільському Господарі, Товаристві слуг і т. д. А коли в місті зачиналась виборча акція до міської ради чи до сойму, де засідав її муж, Покійна своїм привітливим усміхом, лагідним словом, а то й гостиною міщан і зрозумінням для усіх міщанських турбот з'єднувала недовірків і противників до об'єднаного національного табору.

В 1939 році, коли стало відомим, що на основі договору Гітлера зі Сталіним Дрогобич має перейти в большевицькі руки, обоє Витвицькі виїжджають на Захід до Сянока, а відтіль до Відня, звідтам 1945 року до Баварії, до Бльонгофену і Авгсбургу. Еміграційні недостатки викликують тяжку недугу Президента Витвицького, з якої він видужав тільки завдяки повній посвяті й ніжній опіці Покійної. Коли її муж-президент потребував секретарки, на оплату якої дуже скромний бюджет не позволяв, Покійна, ця „перша пані" української еміграції, вже схорована знаходила завсіди добру волю й час на відчитання й переписування кореспонденції. А кому з українських установ прийшлося відвідати Панство Витвицьких, виходив із їх невеличкої домівки очарований привітною поведінкою господині дому.

Тому не дивниця, ця скромна, невибаглива Пані діждалась похорону, яким не посоромилась би героїня-княжна. Українська Католицька і Православна Церкви в особах високих своїх Достойників молились при тлінних останках Померлої, численні українці Ню Йорку та інших стейтів взяли участь в похоронних обрядах.

Спочивай, Шляхетна Меланію, у гостинній американській Землі, поки вільна Україна не прикриє Твоїх тлінних останків рідною землею!

Д-р Віктор Пацлавський

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

На Суд Москву!

(Протестаційна Маніфестація в Ню Йорку в 30-річчя Великого Голоду в Україні)

Як вже повідомлялось, в неділю 20-го жовтня ц. р. в Ню Йорку, в Мангеттен Центер, в 30-ліття Великого голоду, спричиненого Москвою на українських землях, має відбутися Протестаційна Маніфестація проти московського колоніялізму.

Влаштовує її Комітет Об'єднаних Американсько-Українських Організацій (Відділ УККА) м. Ню Йорку. До участи в Маніфестації запрошено українських і американських політичних діячів та представників народів, поневолених Росією.

Від українців промовлятимуть англійською мовою професор Л. Добрянський, а українською мовою п. Д. Левчук, від Антибольшевицького Бльоку Народів п. Адріянський, монсіньйор Д. Балкунас від Конференції Американців Центрально й Східньо-Европейського походження (САСЕЕД) й інші.

З промовою також виступлять сенатор Кеннетт Кітінг та конгресмен Лінонард Фарбштейн. На маніфестацію запрошено представників американської преси.

В мистецькій частині виступатиме піяніст проф. Ол. Омельський, а програму Маніфестації провадитиме адвокат М. Пізняк. Завершенням програми буде схвалення резолюції із засудом московського колоніялізму, як системи народовбивства.

Тож закликаємо всіх українців нюйорської метрополітальної округи взяти масову участь в протесті-маніфестації, щоб гідно вшанувати наші національні втрати та черговий раз засудити московський імперіялізм.

Закликаємо управи та проводи політичних, суспільно-громадських та всіх інших організацій заохотити членство до масової участи в Маніфестації та прибути до Мангеттен Центер зі своїми організаційними прапорами.

Цьогорічне протестаційне відзначення голоду на українських землях відбувається в час, коли над Україною знову нависло марево голоду. Підтверджують це не лише розпачливі листи з України, але й метушня московських голодоморів за кордоном з купівлею пшениці, які, після недавніх таких бундючних промов Хрущова про недалекий „комуністичний рай" в СССР, вказують на повний провал колгоспної системи господарювання.

Український народ знову опинився під загрозою вимирання з голоду, бо московські народовбивці напевно не прийдуть йому з допомогою, а закуплене зерно і борошно в Канаді й ЗДА „подарують" Кубі чи куди-інде.

Тому на нас, тих, що живемо в достатках тут в ЗДА, лежить моральний обов'язок стати одностайно в обороні життя наших братів і сестер на рідних землях!

Ню Йорк є сьогодні центром світової політики. До нашої Маніфестації прислухатимуться і вороги й приятелі української визвольної справи. Особливо пильно слідкуватиме за її перебігом Москва й її агентура. Наш неуспіх буде її перемогою.

Тож лишімо на боці наші приватні справи. Невтральним і байдужим не може бути виправдання. Всі на Маніфестацію!

Геть з російським колоніялізмом!

На суд Москву!

Управа Комітету

Ювілейний Літературно-Мистецький Ярмарок

Літературно - Мистецький Клюб в Ню Йорку має свій скромний ювілей — 15-ліття існування.

15 літ існування... це значить: найменше 40 п'ятницевих вечорів річно і кожного року два Літературно-мистецькі Ярмарки. Велика кількість мистецьких груп й окремих солістів користало вже з патронату Клюбу... Десятки мистецьких виставок-збірних й індивідуальних, які дали українському громадянству перегляд мистецьких осягнень...

Пригадаймо лише, що майже всі культурні українські організації постали, як секції Літературно - Мистецького Клюбу. Секція журналістична перетворилася в Спілку Журналістів... Музична секція в своєму розвитку створила підстави Музичному Інститутові, що так успішно працює на полі музичної культури. З Об'єднанням Мистців Клюбу стисло співпрацює.

Не маємо заміру давати вичерпний звіт з діяльности Клюбу за 15 років, але хочемо звернути увагу нашого громадянства на одну з чільних наших культурно-мистецьких установ: 15 років праці без жадних допомог ні від кого, без субвенцій і дотацій! Це таки небуденний осяг в нашім житті.

В зв'язку з цим треба піднести, що Літературно-Мистецькі Ярмарки, які мають на меті дати якнайбільше естетичне задоволення відвідувачам, в житті Клюбу відіграють велику ролю. Дохід з Ярмарків дає можливість Клюбові вести свою нормальну діяльність на багато місяців.

Цей Ювілейний Ярмарок, що відбудеться в суботу 19-го жовтня, матиме за розміром коротку, але змістовну програму, яку виконають: спів — пані Клавдія Таранова й Ізабелла Фоменко-Курдидик; Музика — Карло Себок (піяніст) й Рафаїл Венке (скрипка) — українці з Закарпаття. Прочитають свої твори — Іван Керницький, Микола Понеділок й Леонід Полтава. Акомпаніямент п. Євгенія Чапельська й п. Євгена Крахно.

Ярмарок відкриє вступним Словом д-р Микола Шлемкевич.

Можна висловити надію, що громадянство своєю численною участю на Ярмарку, дасть вислів свого признання 15-річному „Ювілятові" за його безперервну й систематичну працю на культурній ниві.

Б. Ж.

● Українська Вільна Академія Наук у ЗДА влаштовує наукове засідання з доповіддю проф. Івана Базилевича, М.Д., на тему: „Проблеми старіння людини". Засідання відбудеться в п'ятницю, 18 жовтня 1963 року о 7-ій год. 30 хв. веч. в будинку Академії: 206 Вест 100 вул., Н. Й.

ХРОНІКА ТРЕНТОНУ, Н. Дж.

Остання „Хроніка Трентону", надрукована в „Свободі" ч. 90 з датою 14 травня ц.р., була закінчена датою 31 березня ц. р. З технічних причин Редакція „Свободи" не мала спроможности використати усіх матеріялів поданих автором „Хроніки". Сьогоднішня „Хроніка" закінчується датою 22 вересня ц. р. і обнімає собою в хронологічному порядку важливіші події, що сталися на терені нашого столичного міста за період від 31 березня по 22 вересня ц. р.

Концерт в честь Т. Шевченка — відбувся стараннями місцевих шкіл українознавства та мішаного Хору ім. М. Лисенка, під патронатом місцевого Відділу УККА, в неділю, дня 24 березня ц. р. На програму цього Шевченківського Концерту зложили ся: виступ учнів шкіл українознавства при Церкві Св. Йосафата, при Церкві Св. Юрія Переможця та при Українсько-Американському Демократичному Клюбі. У концерті взяли участь також пластова, сумівська і одумівська молодь та понад 50-ти членний, новооснований мішаний Хор ім. Миколи Лисенка під дир. професора Володимира Третяка. Окремою точкою концерту був виступ струнного квартету під кер. проф. В. Третяка.

Шкільні діти і учні шкіл українознавства деклямували, співали та вивели інсценізації до слів Т. Шевченка. Їм супроводили на фортепіяні: Юрко Кальман і Іван Гуща. Сольові співи виконали: В. Білоус, М. і К. Сухенко. Деклямували: Михайло Дзюбас („Холодний Яр" та Мирося Глушок („До Основ'яненка"). Доповідь про життя і творчість Т. Шевченка прочитала: Лара Стрибко. Струнний квартет в складі: Дарія Кузик (скрипка), Галина Савчак з Філядельфії (фортепіян), З. Цісик з Філядельфії (чельо) та Володимир Третяк(віоля) відограв „українську Рапсодію. Хор ім. Миколи Лисенка під дир. Володимира Третяка відспівав на початку концерту Американський Державний Гимн та Заповіт Т. Шевченка, а на закінчення програми „Сонце заходить", „Садок вишневий" (муз. М. Лисенка), „Живи Україно" — (муз. В. Третяка) та Український Національний гимн. Заля Церкви Пресвятої Тройці була вщерть заповнена молоддю та їхніми батьками, серед яких не бракло передових громадян нашого міста з душпастирями усіх трьох українських церков на чолі. Дохід із добровільних датків призначено на фонд будови пам'ятника Т. Шевченкові у Вашинґтоні. В антрактах концерту члени Збіркового Комітету Фонду будови пам'ятника Т. Шевченкові у Вашинґтоні, пп. Осип Ґоянюк та Михайло Мартиненко роздавали почесні грамоти деяким жертводавцям, що зложили на будову пам'ятника свої пожертви повище 25 дол.

Свято Жінки — Героїні — відбулося старанням місцевого Відділу СУА ім. кн. Ольги (голова п. Ніна Самокішин) 5-го травня в залі „Сокол Гом". У програмі цього традиційного вже святкування української жінки - героїні, що його рік річно влаштовує місцеве українське жіноцтво, зорганізоване в Союзі Українок Америки, були: виступи жіночих хорів м. Нюарку і Трентону, сольоспіви, деклямації, музичне тріо, доповідь - монтаж та слово на відкритті свята.

Свято відкрила — містоголова Відділу СУА ім. кн. Ольги в Трентоні п. Людмила Сердюк. Доповідь виголосила — голова Відділу п. Ніна Самокішин при співучасті сумівки Лесі Понятишин та пластунок Марти Третяк і Зірки Коропей. Музичне тріо (три скрипки) виступило в складі: Люба Понятишин, Олександер Парубченко та Микола Галета. „В магазині квітів" — Лесі Українки, продеклямувала по мистецьки Віра Боднаренко. Жіночий Хор СУА в Трентоні під дир. Ірини Бованко відспівав „Геть-те думи" (слова Л. Українки, музика І. Білогруда). Жіночий Хор СУА в Нюарку під дир. Оксани Тарнавської відспівав „Живи, Україно" (музика В. Третяка). Злучені Хори СУА (Трентон і Нюарк) під дир. О. Тарнавської відспівали: „Ой не зникли золотії терни" (слова Л. Українки, муз. О. Колісниченко) та „Поклін" (слова Л. Мурович, муз. Я. Барнича). Оба хори вив'язалися зі свого завдання якнайкраще. Прикрасою Свята був гостинний виступ відомої співачки (сопран) з Філядельфії п. Вероніки Цегельської, що при супроводі на фортепіяні проф. Зої Маркович, також з Філядельфії, відспівала: Арію з опери „Купало" муз. Вахнянина, „Ой вербо, вербо" — Ст. Людкевича та „Машерують добровольці" — повстанська пісня в музичній обробці Зої Маркович. Хор СУА з Нюарку і його талановита диригентка п. мґр. Оксана Тарнавська не завагалися витратити час і енергію для відзначення доброго імени української жінки-героїні, приїхавши на це свято до Трентону власним транспортом також безкоштовно! Це прикладне свято закінчено відспіванням Українського Національного Гимну.

Українська Студентська Громада під головуванням студ. Ігоря Сеника (інші члени Управи УСГ: Іван Гафткович — заст. голови, Мирослава Глушок — секретар, Надія Панасюк — скарбник, Іван Микитин — реф. ФКУ та Контрольна Комісія: Юрій Третяк, Ірина Ковшевич і Юрій Сойка) влаштували в суботу, 25 травня ц. р. в залі „Поліш Фалконс" Студентський Вечір - Забаву, на якій обрано на „царівну вечора" п. Любу Понятишин, а „княжнами" п. Мирославу Глушок і п. Віру Антонець. Грала оркестра Богдана Гірняка. На цьому вечорі були присутні представники Головної Управи Фонду Катедри Українознавства, які в антрактах забави роздали почесні грамоти ФКУ трентонським членам ФКУ, що пожертвували на цей фонд свої вклади по 100 дол. Завдяки невтомній праці представників Головної Управі ФКУ, як також місцевого зв'язкового ФКУ від УСГ п. Івана Микитина, стан пожертв на ФКУ на 22 вересня ц. р. представляється так:

На Фонд Катедри Українознавства — зложили свої стодолярові пожертви такі місцеві громадяни: о. декан Теодозій Атаманюк, д-р Богдан Фараонів, д-р Зиновій Гіль, інж. Дмитро Кузик, інж. Іван Гафткович, мґр. Ярослав Лабка, мґр. Іван Костюк, п. Григор Глушок, п. Михайло Мрочко і п. Іван Ґалик. Інші жертводавці зложили на свої стодолярові заяви до 22 вересня: П. Михайло Волинець $ 50, д-р Теодозій Крупа $ 50, Іван Микитин $ 50, інж. Ростислав Шавлач $ 30, інж. Роман Міцик $ 20, мґр. Євген Ґец $ 10, д-р Маріян Макогін $ 10, інж. Геннадій Кальман $ 10, п. Михайло Кащук $ 10, та місцевий Відділ „Самопомочі" $ 25.

Роковини смерти Симона Петлюри — відзначено цього року Заупокійними Богослуженнями та Панахидами, що були відправлені в усіх трьох місцевих українських церквах, в неділю 26 травня. Цього самого дня відбулися:

1. старанням місцевого відділу Товариства „Прихильників Української Народньої Республіки" та організацій „Демократичного Бльоку" в залі Українсько - Американського Демократичного Клюбу: жалібна Академія,
2. старанням православної громади при церкві св. Юрія Переможця в залі цієї церкви: **Святочна Академія**, та
3. старанням місцевого Осередку СУМА ім. полк. Є. Коновальця: **Святочний Юнацький Попис**", присвячений роковинам смерти Симона Петлюри, Євгена Коновальця, Тараса Чупринки і Степана Бендери.

Наші ґрадуанти, чи пак випускники, що цього року закінчили середні школи „гай скул", в нагороду за кінцеві іспити, відбули свою поматуральну зустріч на „Весняній забаві", що її влаштували місцева Пластова Станиця (голова — пл. сен. Ярослав Лабка) та Кружок „Пласт - Прияту" (голова — д-р Володимир Коропей) в суботу 22 червня в залі парафії св. Йосафата. Із приблизно 20-ти матуристів, що цього року покинули лавки середніх шкіл, на цьому вечорі з'явилися лише половина, цих, активніших, членів „Пласту", „СУМА" чи інших місцевих українських організацій молоді. Ось їхні прізвища: Зірка Коропей (студіює тепер хемію на Даґлес університеті в Ню Бронсвіку, Н. Дж.), Марта Третяк — студіює мову — французьку (на Даґлес університеті), Марійка Щербик, покищо почала працювати в Трентоні, Ю. Кальман — студіює технічні науки в Університеті в Піттсбурґу, Любомир Лампіка — на „прімедікал" в університеті в Покіпсі, Н. Й. — всі вони члени „Пласту". Микола Галета в Рутґерс коледжі в Ню Бронсвіку, Н. Дж., Віра Білоус — студіює в „Райдер коледжі" в Трентоні, Н. Дж., Володимир Мартиненко студіює в „Дрексель Інституті" у Філядельфії, Лярисса Стрибко і Василь Ляшенко — не знаємо, де і що студіюють. На цій „весняній забаві", що була влаштована вперше в нашому місті для цьогорічних матуристів, відбулася презентація „ґрадуантів" та були поодинокі мистецькі виступи молоді. Дохід призначено на виховні цілі української молоді.

22-гі роковини відновлення Української Державности — відзначено 29 червня в приміщенні „Дому Визвольного Фронту" Святочними Сходинами, що їх скликав місцевий Відділ ООЧСУ, під головуванням Зенона Федоровича.

19-ті роковини бою під Бродами — відзначила в суботу 20 липня Станиця Братства б. вояків І УД УНА (голова — п. Михайло Головчак) панахидою в церкві св. Йосафата за душі поляглих дивізійників, святочними сходинами членів і громадянства та висвітленням кольорового фільму з свячення могил українських вояків в Австрії й із життя - буття і діяльности членів Братства. В неділю, 21 липня ц. р. під церквою св. Йосафата члени Станиці розповсюднювали ювілейні одноднівки та поштові марки видані з нагоди 20-ліття створення 1-ої Української Дивізії.

Пікніки — з доходом на церковно - організаційні цілі відбули в літньому сезоні: 25 серпня ОУА „Самопоміч" — Відділ в Трентоні (голова: п. Іван Ґалик), 15 вересня ц. р. члени парафії укр. кат. церкви св. Йосафата та 22 серпня ц. р. Осередок СУМА ім. полк. Є. Коновальця (голова — п. Олександер Татомир). Всі пікніки відбулися на парафіяльній площі церкви св. Йосафата при 1195 Дуц Евню в Трентоні.

Наталку Полтавку — виставив Філядельфійський Театр (дир. Володимир Шашаровський) в залі „Сокол Гом" у неділю 19-го травня. Вистава пройшла з повним моральним та з великим матеріяльним успіхом.

Фільми з українською тематикою — були висвітлені в нашому місті на протязі останнього часу: „Пісня Мазепи" — кольоровий фільм продукції Л. Т. О-ра (висвітлював: Л. Орлигора), „Олекса Довбуш", „Гоцульський фестиваль", „Назар Стодоля" — фільми (київської продукції) та „вбивство Ст. Бандери і Л. Ребета" (американської продукції) висвітлював: Роман Маринович.

Міжнароднє Пластове Джемборе — мало свій відгомін і в нашому місті у вигляді грошової збірки на покриття коштів висилки українських пластунів на 11-те Пластове Джемборе, яку перевели серед місцевого громадянства пл. сен. Люба Крупа та пл. сен. Іван Костюк. На вислід збірки разом: $ 170.) зложилися пожертви: По $ 25 зложили: Іван Ґалик і мґр. Іван Костюк. По $ 10.: Відділ СУА ім. кн. Ольги, д-р Зиновій Гіль, інж. Дмитро Кузик, мґр. Євген Ґец. По $ 5.: д-р Теодозій Крупа, д-р Теодозій Сендзік, д-р Володимир Коропей, мґр. Ярослав Лабка, Галина Костюк, Михайло Бойцун і Олекса Яремишин. По $ 3.: Ірина Бованко і Анна Бойцун. По $ 2.: інж. Теодор Левицький, Андрій Галайдіда, Олекса Пліщук, Михайло Волинець, Василь Савула, Яків Вайґардт, Ніна Самокішин, Осип Гоянюк, мґр. Богдан Корчмарик, мґр. Ярослав Гафткович. 19 осіб жиртвували по $ 1.

„Марічка" — це назва просторого та модерного мотелю в Гантері, Н. Й., який в цьому літньому сезоні побудували та віддали до вжитку гостям трентонські громадяни Марія і Любомир Лампіка — власники ґалантерійної крамниці і висилкової станиці пачок в Україну „Віра" в Трентоні. Власники нового підприємства, — це прикладні трентонські громадяни (п. Любомир Лампіка — довголітній політичний в'язень польських тюрем та соліст Капелі Бандуристів, п. Марія — знаменита деклияматорка, членка СУА), що разом зі своїми дітьми Вірою та Любомиром, мол. — (членами „Пласту"), є членами 245 Відділу УНС та інших місцевих українських організацій.

Стейтовий ярмарок — що відбувається кожного року у вересні в Трентоні, під назвою „Ню Джерзі Стейт Фер", ще декілька років тому назад презентував багатотисячній масі відвідувачів окремим станком — українські вишивки, українську кераміку, різьбу та взори українського народнього мистецтва. Цими справами займалися українські жінки кол. члени „Матірного Союзу Українок". Після самоліквідації МСУ в Трентоні, — нікому більше займатися цим, як не як, великим пропаґандивним ділом. Колись, бувало, крім окремого станка, українці мали на „Стейтовім Ярмарку" і власні виступи: Танцювальна Група під кер. Романа Петріни, сольові виступи співачки Віри Цебенко при супроводі бандури — проф. Володимира Цебенка, хорові та музичні точки, що в рямках кожноденних, загально американських „шовів", втішалися в американської публіки чималим поводженням. Остався тільки спогад по колишній славі. Чи не варто було би місцевим українським організаціям поцікавитися наново цією справою в наступному році? Американці радо йдуть назустріч такій співпраці, яка у своїх наслідках приноситиме нам тільки позитивні користі.

Юко

Умова праця і вік не пошкоджують мозку — твердить проф. Галстед

Шикаґо. — Професор Ворд С. Галстед надрукував в журналі „Гелт Меґезін" статтю, в якій звітує про свої досліди над людським мозком. Він твердить, що ані умова праця, ані вік не пошкоджують людського мозку. Він переводив тести над 10,000 осіб. Десять тестів випробовували, пам'ять, здібність думання та пізнавання й відчування, а також силу мозку. Проф. Галстед твердив, що 78 відсотків виконних працівників в пересічному віці 50 років, мали такі самі умові здібності, як студент медицини в пересічному віці 25-ох років. Дещо пошкоджених мозків є в людей у віці понад 60 років, але деякі урядовці у віці 70 років і більше мають зовсім „непостарілий" мозок. Проф. Галстед порівнює мозок до мускулів: чим більше їх вживати, тим краще вони розвиваються.

● **У Пейпінґу** збереться в листопаді Крайовий Народний Конґрес, що є наказним комуно-китайським „парляментом". Хоч за китайською „конституцією" цей псевдо-парлямент повинен збиратися найменше раз у рік, проте в цьому році ще його не скликували. Формально він має затвердити третю комуно-китайську господарську „п'ятирічку". Не відомо, чи китайські комуністичні головачі захочуть говорити у тому „парляменті" про свій „ідеологічний" спір з Совєтами.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СУБОТА, 19-го ЖОВТНЯ 1963 р.:

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Звичайні місячні збори Б-ва св. Юрія 239 Відд. від 3-ої по пол. в домі Укр. Амер. Горожан при 847 N. Franklin. — М. Ковальчук, секр.

ПАТЕРСОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 64 Відд. о год. 7:30 веч. у Вінярського. — І. Вурий, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Т?ва Дністер, 361 Відд. о год. 7:30 веч. у власній домівці, 119 Ave. A. — В. Вишиваний, предс., М. Єлиїв, секр.

Заклик оо. Студитів із Вудстоку, Онт., Канада

Всечесніші Отці,
й Українська Громадо!

Монахи Студити, які від кількох літ прибули до Канади, й замешкали у Вудстоку, Онтаріо, Канада, звертаються до Вас з великою просьбою, просять Вашої ласкавої помочі й жертви на будову церкви і манастира для прослави Бога.

За благословенням Пресвященного Кир Ісидора Борецького, вони почали грошову збірку на цю благоугодну ціль, й тому просять Вас, щоб Ви їм помогли своїми жертвами відновити прадавній ще з Княжих часів Український Чернечий Чин, який його був відновив наш упокійний Святець і Покровитель Митрополит Андрей, 60 літ тому в старім краю.

Тому просять Вас, щоб Ви не відмовили їм ласкавої жертви, а нагорода за неї буде в їх щоденних молитвах, де вони моляться й приносять безкровні жертви Отцю Небесному за своїх жертводавців, щоб Господь Бог винагородив їм стократно в цім життю, та колись по смерти вічною небесною славою.

Просимо ласкаво писати на адресу отця Настоятеля:

Rev. Theophan Shewaha, Superior of Studite Monks, Box 10, Parkinson Ave., Woodstock, Ont., Canada.

Виказ п'ятий наших жертводавців, які зложили свої пожертви на будову церкви й манастиря ОО. Студитів у Вудстоку, Онтаріо, Канада.

Їх Преосвященство Кир Ярослав Ґабро, Шикаґо $100; Всеч. о. д-р Павло Івахів, Коговс, ЗДА $150; Н. Н., В. Д. Ф. $1,000; Василь і Йоан Сироїд, Еспаноля $550; Едвард Й. Тедеско, англієць, ЗДА $ 250; пані К. Цікало, ЗДА $140; пані С. МкДоналд, ЗДА $100; панство Стефанія і Осип Федорики, ЗДА $100; п-ство К. Грицини, Торонто $100; п-ство І. Стельмахи, Торонто $100; пані Ірина Марків, ЗДА $100; пство Лужецькі, Дітройт, ЗДА $100; п-ство Решетеловичі, Дітройт ЗДА $40; Лев Заяць, Дітройт, ЗДА $55; пані Анна Лазар, ЗДА $54.57; пані Анна Шенеля, Торонто $50; п-ство М. Шурко, Кіченер, Онт.$50; Микола Салабай, Вудсток $50; Степан Івасечко, Лондон, Онт. $34; Миколай Королишин, Торонто $25; Іван Харко, Шикаґо, ЗДА $20. — Дрібніші жертви зложилил на суму: $762.

(Продовження буде)

Щиро дякуємо всім жертводавцям, нехай Господь Бог стократно Вам винагородить.

ТАРЗАН, ч. 5125. Пуста оселя!

Тарзан питатиме пізніше, бо тепер вони мусять втікати від мстивих вояків Нгота.

Вони швидко вийшли з лісу і прямували до імпозантної колонії Батисти.

Але їх привітала жахлива тиша, коли вони увійшли до села . . . Вулиці були зовсім пусті!